

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԳԵՐԱՆ

5913

Ն. Դ.

ԻՆՉ Ե ՍՊԵՑԻՖԻԶՄԸ

ՅԵՎ

ԻՆՉՈՒ ՅԵՆՔ ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ

ՆՐԱ ԴԵՍ

ՅԿՈՒ (47.925)

Ի - 61

1928

ՊԵՏԱՐԱՏ

ՅԵՐԵՎԱՆ

26 APR 2013

25 AUG 2005

ԲԱՆՎԱՐԱՆ-ԳՅՈՒՂԱՑԻՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

14 NOV 2008

3KPI(47.925)

h-61

պ.

ԻՆՉ Ե ՍՊԵՑԻՖԻԶՄԸ

ՅԵՎ

ԻՆՉՈՒ ՑԵՆՔ ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ ՆՐԱ ԴԵՄ

1003
14069

1030

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ - 1928

ՄԵՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԱՎԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐԸ.

Մեզ հակառակորդ հակահեղափոխական կուսակցությունները հեղափոխության միջոցով պարտության չեն թարկվելով, աշխատում են ամեն կերպ կազմակերպվել ու խանգարել բանվորների ու աշխատավոր գյուղացիների շինարար աշխատանքը: Այդ բոլոր հակահեղափոխական, հակակոմունիստական տարրերը, դաշնակները, մենշևիկները, տրոցկիստները, սպեցիֆիկները խորհրդային իշխանության դեմ պայքարելու ընթացքում կազմել են միացյալ ֆրոնտ և, իրենց հույսերը կապած սիջազգային բուրժուազիայի հետ, նրա ղեկավարությամբ աշխատում են վերականգնել իրենց նախկին տիրապետությունը, բանվորներին ու գյուղացիներին շահագործելու համար:

Մեր չերկրի ներսում այդ կուսակցությունները խորհրդային իշխանության ու կոմունիստական կուսակցության դեմ պայքարելիս, հենվում են գյուղի կուլակի, քաղաքի նեպմանի, կրոնականների ու ինտելիգենցիայի հակահեղափոխական տարրերի վրա, վորոնք հեղափոխությունից տուժել են, և վորոնց շահերը հակառակ են բանվորների ու գյուղացիների շահերին:

Այդ բավական չե, բանվորների ու աշխատավոր գյուղացիների այդ վոխերիմ թշնամիները, իրենց մորթին փոխած, զարդարված նոր փետուրներով, բանվոր-

Գրառեպվար 1003 (բ) Հրատակչ. № 840 Տիրած 4000

Պետհրատի 2-րդ տպարան Յերևանում Պ. 1056

ներին ու գյուղացիներին ծվատող իրենց ճանկերն ու ժանիքները թաղցնելով, նրանց «բարեկամ» են ձևանում և աշխատում են իրենց հակահեղափոխական տեսակետները կոնսերվացնելով և անցկացնելով: Ինչպես նրանք այդպես թաղնված ձևով մեջտեղ գալիս, ինչպես նրանք իրենց հին յերգերը նոր ձևով նոր շփերի վրա նվազում: Այդ շատ պարզ և հասկանալի չե, վորովհետև բանվորներն ու գյուղացիները, վորոնք վաղուց ինքնագիտակցութեան են յեկել, կարող են ճանաչել դաշնակներին, մենշևիկներին, սպեցիֆիկներին ու բոլոր հակահեղափոխականներին, նրանց քիթն ու մուկը նոյնմբերին ու ապրիլին ջարդեցին ու ամեն բոլոր պատրաստ են ջարդելու, զրա համար ել այդ հակահեղափոխական կուսակցութունները թաղնված ձևով են հանդես գալիս:

Կարևորն այն է, վորպեսզի բանվորներն ու աշխատավոր գյուղացիները լավ ճանաչեն իրենց թագնււթած հակառակորդներին, վորպեսզի կարողանան նրանց զիմակները պատռել, վորպեսզի կարողանան այդ հակահեղափոխական սովետներին, վորոնք աքլորի փետուրներ հագած մութ տեղում հավ վորսալու համար ծուղրուղու յեն կանչում, նրանց կեղծ փետուրները փետիլ ու պարզել նրանց հակահեղափոխական դեմքը: Իսկ այդ գործը կատարելու համար մեր բանվորներն ու աշխատավոր գյուղացիները պետք է ճիշտ կերպով հասկանան, վոր հեղափոխութունից հետո դասակարգային պայքարը մեր և մեր հակառակորդների, կուլակների, նեպմանների, բուրժուաների միջև նոր ձևերով, ինչպես ընկ. Լենինն և ասում, շարունակվում է թե քաղաքում և թե գյուղում:

Եզ դասակարգային պայքարը ներկայումս ավելի բարդ ձևով է տեղի ունենում, վորի ընթացքում ավելի զգվար է ճանաչել թշնամուն, վորովհետև բանվորներն ու աշխատավոր գյուղացիները մայիսին, նոյեմբերին, դաշնակների ավանտյուրայի ժամանակ կուլակների ու դաշնակների դեմ կռվում եյին ճակատ առ ճակատ, իմանում եյին՝ դաշնակները վորտեղ եյին դիրք մտել, սլարդ կերպով լսում եյին նրանց կրակոցը և հսրձակվում եյին, կրակում թնդանութներից, հրացաններից և գնդացիներից:

Ներկայումս պարտված թշնամին մեր դեմ մեր յերկրի ներսում կռվում է խորամանկ ու թագնււթած կերպով, որինակ՝ կուլակները ձեր գյուղում տնտեսապես ուժեղանալով աշխատում են զանազան խորամանկ միջոցներով քայքայել գյուղի կոլեկտիվ տնտեսութունը, նույն այդ կուլակներն աշխատում են չքավոր ու միջակ գյուղացիներին իրենց ազդեցութեան տակ գցել: Դուք լավ եք իմանում, թե գյուղի խառնութեանը միացած կուլակների հետ՝ ինչպիսի ոլիներադություններով աշխատում է կոոպերատիվ տնտեսներին պոկել կոոպերատիվից — նիսիա տալով և ալլն: Կամ հաճախ կուլակները չքավոր ու միջակ ձևանալով ինչպես են աշխատում խաբել մեր վարկային մարմիններին վարկ ստանալու համար: Նույն պայքարը տնտեսութեան ասպարիզում տեղի է ունենում նաև քաղաքում. մեր զարգացող պետական արդյունաբերութեան ու կոոպերատիվի դեմ քաղաքում պալքարում են նեպմանը, հակահեղափոխական, նախկին գործարանատերերի լակեյները. բոլորը լավ եք հիշում Շախախանկի գործը և այն կապը, վոր ունեյին

Ալլահվերդու գործարանի նախկին ինժեներները զոր-
ծարանի նախկին տերերի հետ:

Այսպիսով մենք տեսնում ենք, վոր մեր տնտեսու-
թյան մեջ չի եղել հակառակորդ ուժեր, կապիտալիս-
տականը և սոցիալիստականը իրար դեմ պայքարում
են, այդ պայքարի ընթացքում մեր տնտեսության
սոցիալիստական տարրերն արագ կիրպով աճում են,
բայց միևնույն ժամանակ աճում են նաև կապիտա-
լիստական տարրերը:

Պարզ է, վոր մեր հակառակորդ տարրերը տնտե-
սապես աճելով, տնտեսության ասպարիզում մեր դեմ
պայքարելով նույնպես գաղափարական պայքար են
մղում մեր դեմ: Որինակ վերցնենք ձեր գյուղից. լավ
եք հիշում, թե ինչպես խորհուրդների վերընտրու-
թյունների ժամանակ կուլակները դիմում են բոլոր
խորամանկ միջոցների իրենց թեկնածու թյուններն
անցկացնելու համար. այդ նպատակով նրանք նախ-
քան ընտրություններն աշխատում են միջակներին,
չբավորներին իրենց ազդեցության տակ գցել: Կու-
լակներին, քաղաքի բուրժուաներին, հակահեղափոխա-
կան ինտելիգենտների, ձրիակեր կրոնականների, ար-
տասահմանի հայ բուրժուաների շահերի ու ձգտում-
ների արտահայտիչն են հանդիսանում այն հակահե-
ղափոխական կուսակցությունները, վորոնց մասին
մենք սկզբում ասեցինք, և վորոնք մեր յերկրից դուրս
բացարձակ, իսկ մեր յերկրի ներսում թաղնված կիր-
պով պայքարում են մեր դեմ: Դրա համար բանվոր-
ներն ու աշխատավոր գյուղացիները կուլակի, դաշ-
նակի, սպեցիֆիկների ու իրենց բոլոր հակառակորդ
հոսանքների դեմ կռվելու համար, յերբեք չպիտի մո-

ռանան, վոր այդ հոսանքները գոյություն ունեն, վոր
նրանք պայքարում են մեր դեմ, իհարկե, ինչպես ասու-
ցինք, թաղնված կիրպով:

Պատահում են մեզանում անկուսակցական, ին-
կուսակցական կամ կոմյունիստական բանվորներ և աշ-
խատավոր գյուղացիներ, վորոնք մտածում են այս-
պես. «Իշխանությունը մերն է, հաղթել ենք, վոչ դաշ-
նակ, վոչ կուլակ կամ սպեցիֆիկներ. վտանգ գոյու-
թյուն չունի, վոչ մի դժվարություն չկա, պարավոր
լծել ենք ու մի շնչով գնում ենք դեպի կոմունիզ-
մը»: Կամ թե կան անկուսակցական, կուսակցական և
կոմյունիստական աշխատավոր գյուղացիներ, վորոնց
թիվ տակ կուլակն ուժեղ թափով աշխատում է, պայ-
քարում և չքավորների, կոռուբրատիվի դեմ և այդ
գյուղացիները չեն նկատում այդ կուլակին և յերբեմն
եւ ընկնում են նրա ազդեցության տակ: Պատահում
են չքավոր գյուղացիներ, վորոնց հարցնում են՝ ձեր
գյուղում կուլակ գոյություն ունի, նա պատասխա-
նում է. «Ինչ կուլակ, բոլորս եւ չքավոր ու՝ միջակ
գյուղացիներ ենք, կուլակի մեջքը վաղուց ենք կոռ-
րել, կուլակ գոյություն չունի»: Այդպես մտածողներն
այնքան դասակարգալին գիտակցություն ու հոտա-
ոություն չունեն, վորպեսզի կարողանան իրենց թշնա-
մուն տեսնել, իսկ ով իր թշնամուն չտեսնի և չճա-
նաչի նրան, նա չի կարող կռվել նրա դեմ ու կընկնի
նրա սարքած թակարդը: Դրա համար գիտակից բան-
վորն ու աշխատավոր գյուղացին, իննեն նրանք կու-
սակցական թե անկուսակցական, միայն այն ժամա-
նակ կարող են ճակատը պատին չլսիլ, աչքերը փակ
թշնամու թակարդը չընկնել, չեթի նրանք նային իրենց

շուրջը, ճանաչեն իրենց բարեկամն ու թշնամին, ճանաչեն իրենց դատարարգալին հակառակորդին նրա դեմ կռվելու համար:

ՆԱՅԻՈՆԱԼԻԶՄ ՈՒ ԻՆՏԵՐՆԱՅԻՈՆԱԼԻԶՄ.

Դաշնակը, սպեցիֆիկը, մենշևիկն ու բոլոր հանգի-նանգի հակահեղափոխականներն ինչպիսի տրեխ հագնեն, ինչպիսի դուռնի տակ պարեն, Ձեմբերլենի թե 2-րդ ինտերնացիոնալի, դա միևնույն է, նրանք չկողել են ու չեն թթու ազդայնականներ (նացիոնալիստներ):

Ովքեր են նացիոնալիստները, և ի՞նչ է նացիոնալիզմը. այս հարցի առթիվ նույնպես չուրաքանչյուր բանվոր և աշխատավոր գյուղացի պետք է ունենա պարզ և ուղիղ տեսակետ: Չնայած նրան, վոր նացիոնալիստներն իրենց հայտարարում են ամբողջ ազգի շահերի արտահայտիչը, սակայն իրականում նրանք պաշտպանում են միմիայն բուրժուաների, կուլակների ու հարստահարողների շահերը: Նրանք աշխատում են ազգահավաքման և այլ ազդպիսի բուրժուական լոգոնգների միջոցով խաբել բանվորներին ու աշխատավոր գյուղացիներին, թուլացնել նրանց պայքարը բուրժուաների ու հարստահարողների դեմ: Որինակ՝ մեր ազգայնականները քարոզում են, վոր հայ բուրժուազիայի և հայ բանվորների շահերը միևնույն են, վորովհետև նրանք չերկուսն ել հայ են և պարտավոր են ձեռք ձեռքի տված պայքարել թուրքի դեմ: Ներկայումս ամեն մի բանվոր իր փորձից լավ հասկանում է, վոր բուրժուազիան ինչ ազգի յեւ պատկանելիս լինի, դա միևնույն է, բանվորի վրե-

դիմ թշնամին է, և նրա ու բանվորի դասակարգային շահերը տարբեր են միմիանցից: Բուրժուազիան աշխատում է, վորքան կարելի չե, բանվորին շատ շահագործեղ, իսկ բանվոր դասակարգը պայքարում է շահագործմանը վերջ տալու համար: Տարբեր ազգութւոնների բանվորները վոչ թե պիտի պաշտպանեն իրենց ազգի բուրժուազիային, այլ ընդհակառակը, միանալով ամբողջ աշխարհի բանվորների հետ, պետք է պայքարեն բոլոր ազգութւոնների բուրժուաների դեմ: Որինակի համար՝ նախքան հեղափոխութւոնը, Բագլի նավթահանքերում հայ, վրացի, ռուս թե թուրք բանվորը շահագործվում եր թե հայկական, թե ամերիկյան և թե ռուսական բուրժուազիայից: Յեւ հենց վոր հայ, ռուս, վրացի ու թուրք բանվորները միացած գործադուլ եյին անում, բոլոր ազգութւոնների բուրժուաները միացալ ուժերով կռվում եյին բանվորութւան դեմ: Իսկ հակահեղափոխական կուսակցութւոնները՝ դաշնակները, մենշևիկները, Սպեցիֆիկներն ոժանդակում եյին այդ բուրժուազիային բանվորներին ավելի հեշտ միջոցով ճնշելու համար:

Այսպիսով մենք տեսնում ենք՝ նացիոնալիստները աչտեղ վոչ թե ամբողջ ազգի պաշտպան եյին հանդիսանում (վորովհետև ազգը բաժանված է դասակարգերի, ու այդ դասակարգերի շահերը տարբեր են իրարից), այլ միմիայն բուրժուազիայի: Ազգայնականութւոնը—դա բուրժուազիայի գաղափարախոսութւոնն է, վորով նա ցանկանում է խաբել բանվորներին ու աշխատավոր գյուղացիութւոնը, թուանավորել նրա պիտակցութւոնը, նրա դասակարգային պայքարը թուլացնելու նպատակով:

շուրջը, ճանաչեն իրենց քարեկամն ու թշնամին, ճանաչեն իրենց դասակարգային հակառակորդին նրա դեմ կռիվելու համար:

ՆԱՅԻՈՆԱԼԻԶՄ ՈՒ ԻՆՏԵՐՆԱՅԻՈՆԱԼԻԶՄ.

Դաշնակը, սպեցիֆիկը, մենշեկին ու բոլոր հանգիստնալի հակահեղափոխականներն ինչպիսի տրեխ հագնեն, ինչպիսի զուգնի տակ պարեն, Չեմբերլենի թե 2-րդ Ինտերնացիոնալի, դա միևնույն է, նրանք չեղել են ու չեն թթու ազգայնականներ (նացիոնալիստներ):

Ովքեր են նացիոնալիստները, և ի՞նչ է նացիոնալիզմը. այս հարցի առթիվ հուլյնպես չուրաքանչյուր բանվոր և աշխատավոր գյուղացի պետք է ունենա պարզ և ուղիղ տեսակետ: Չնայած նրան, վոր նացիոնալիստներն իրենց հայտարարում են մամբողջ ազգի շահերի արտահայտիչը, սակայն իրականում նրանք պաշտպանում են միմիայն բուրժուաների, կուլակների ու հարստահարողների շահերը: Նրանք աշխատում են ազգահավաքման և այլ աչգպիսի բուրժուական լողուններ ձևավորել խաբել բանվորներին ու աշխատավոր գյուղացիներին, թուլացնել նրանց պայքարը բուրժուաների ու հարստահարողների դեմ: Որինակ՝ մեր ազգայնականները քարոզում են, վոր հայ բուրժուազիայի և հայ բանվորների շահերը միևնույն են, վորովհետև նրանք չերկուսն ել հայ լեն և պարտավոր են ձեռք ձեռքի տված պայքարել թուրքի դեմ: Ներկայումս ամեն մի բանվոր իր փորձից լավ հասկանում է, վոր բուրժուազիան ինչ ազգի յիւ պատկանելիս լինի, դա միևնույն է, բանվորի վոխ-

դիմ թշնամին է, և նրա ու բանվորի դասակարգային շահերը տարբեր են միմիանցից: Բուրժուազիան աշխատում է, վորքան կարելի չե, բանվորին շատ շահագործել, իսկ բանվոր դասակարգը պայքարում է շահագործմանը վերջ տալու համար: Տարբեր ազգութունների բանվորները վոչ թե պիտի պաշտպանեն իրենց ազգի բուրժուազիային, այլ ընդհակառակը, միանալով ամբողջ աշխարհի բանվորների հետ, պետք է պայքարեն բոլոր ազգութունների բուրժուաների դեմ: Որինակի համար՝ նախքան հեղափոխութունը, Բագվի նավթահանքերում հայ, վրացի, ռուս թե թուրք բանվորը շահագործվում եր թե հայկական, թե ամերիկյան և թե ռուսական բուրժուազիայից: Յեւ հենց վոր հայ, ռուս, վրացի ու թուրք բանվորները միացած գործադուլ ելին անում, բոլոր ազգութունների բուրժուաները միացալ ուժերով կռվում ելին բանվորութան դեմ: Իսկ հակահեղափոխական կուսակցութունները՝ դաշնակները, մենշեկները, սպեցիֆիկներն ոժանդակում ելին այդ բուրժուազիային բանվորներին ավելի հեշտ միջոցով ճնշելու համար:

Այսպիսով մենք տեսնում ենք՝ նացիոնալիստները այստեղ վոչ թե ամբողջ ազգի պաշտպան ելին հանդիսանում (վորովհետև ազգը բաժանված է դասակարգերի, ու այդ դասակարգերի շահերը տարբեր են իրարից), այլ միմիայն բուրժուազիայի: Ազգայնականութունը—դա բուրժուազիայի գաղափարախոսութունն է, վորով նա ցանկանում է խաբել բանվորներին ու աշխատավոր գյուղացիությանը, թուրքները նրա գիտակցութունը, նրա դասակարգային պայքարը թուլացնելու նպատակով:

են, վոր ներկայումս անբողջ մարդկութունը բաժանված է չերկու հիմնական անհաշտ դասակարգերի՝ շահագործող-ների ու շահագործվողների, բուրժուաների ու բանվորների, վոր այդ չերկու դասակարգերի միջև գոյություն ունի դասակարգային պայքար։ Պրոլետարական ինտերնացիոնալիստները ղեկավարվելով մեր ուսուցիչների՝ Մարքսի և Լենինի ուսմունքով, վորը ըղիւծում է իսկական կյանքի ուսումնասիրությունից, ընդունում են, վոր բոլոր ժողովուրդների շահագործողները, լինեն դրանք անգլիացի, հնդիկ, հայ, վրացի, նեգր կամ թուրք, ունեն միևնույն շահերը, միևնույն դասակարգային թշնամիները, միևնույն դասակարգային նպատակներն ու զրա համար ել նրանք իրենց դասակարգային թշնամիներին հաղթահարելու համար պետք է միասան ու միացյալ ուժերով իրենց պայքարը մղեն։

Իսկական ինտերնացիոնալիստները վոչ թե կանգնած են ազգայնական, օչսինքն բուրժուական շահերի տեսակետի վրա, այլ գործով ղեկավարում են բանվոր դասակարգի ու բոլոր շահագործվողների պայքարը։

Որինակի համար՝ 1914 թ. իմպերիալիստական պատերազմի ժամանակ, չերբ բոլոր կողմ «սոցիալիստները», իսկ մեզնում սպեցիֆիկները, մենշևիկները, դաշնակները միացած իրենց ազգութունների բուրժուազիայի հետ, ոժանդակում էին իրենց ազգային բուրժուազիային պատերազմի ընթացքում, միայն իսկական պրոլետարական ինտերնացիոնալիստներն էին Լենինի կողմնակիցները՝ բալլևիկները, վորոնք դեմ էին իմպերիալիստական պատերազմին, բոլոր

բանվորներին կոչ էին անում իմպերիալիստական պատերազմը վերածել քաղաքացիական պատերազմի։ Թե իրենց տեսակետներով, թե իրենց գործով իսկական ինտերնացիոնալիստներ Մարքսի ու Լենինի աշակերտներ չեղել են ու չեն բալլևիկները, ամբողջ աշխարհի կոմունիստները, վորոնք կադմակերպվել են Յ-լդ ինտերնացիոնալի մեջ։ Իսկ ինտերնացիոնալիզմը բանվոր դասակարգի գաղափարախոսութունն ու գործելակերպն է, վորն ընդունելով ամբողջ աշխարհի բանվորների շահերի միասնականութունը, կյանքի մեջ իրականացնում է «Պրոլետարներ բոլոր չերկըրների, միացե՛ք» լոզունգը։

Վորպեսզի ավելի հասկանալի լինի, որինակներ վերցնենք մեր կյանքից։

Անդրկովկասի բանվորներն ու գյուղացիները բալլևիկների ղեկավարությամբ ձեռք-ձեռքի տված հաղթելով դաշնակներին, մենշևիկներին և մուսավաթիստներին՝ ստեղծեցին ազգային համերաշխութուն, վերացրին նախկին վեճերն ու ստեղծեցին Անդրկովկասյան Ֆեդերացիան։ Խոչընդոտ չեղավ, վոր այդ վեճերը, վորոնք դաշնակները, մենշևիկները և մուսավաթիստները կռվով, արցունով չկարողացան լուծել, բանվորներն ու աշխատավոր գյուղացիները խաղաղ ճանապարհով կարողացան վերացնել, այդ հարցի պատասխանը կարող է տալ ամեն մի գիտակից բանվոր ու գիտակից աշխատավոր գյուղացի, վորովհետև Անդրկովկասի բոլոր ազգութունների բանվորների շահերը միևնույն են, հայ, վրացի, թուրք աշխատավոր գյուղացու ու բանվորի թշնամիները միևնույն են, վորոնց դեմ նրանք միացյալ ուժերով պայքարեցին ու պայ-

քարելու չեն: Միևնույն ժամանակ բալլշերիկյան կուսակցութիւնը, վորը ղեկավարել է ու ղեկավարում է բանվորների ու աշխատավոր գյուղացիների պալքարն ընդդէմ բուրժուաների, կուլակների ու բոլոր տեսակի շահագործողների, ինտերնացիոնալիստական կուսակցութիւն է, այսինքն այդ կուսակցութիւնը միացնում է ամբողջ աշխարհի շահագործվողների պալքարը շահագործողների դէմ, և նրա համար ազգային խտրութիւններ գոյութիւն չունեն:

Ներկայումս Անդրկովկասյան բանվորներն ու աշխատավոր գյուղացիները միացած Ռուսաստանի բանվորների հետ՝ կոմմունիստական կուսակցութեան ղեկավարութեամբ լծվել են մեր յերկրի սոցիալիստական շինարարութեանը: Հայաստանի, Վրաստանի ու Ադրբեյջանի բանվորներն ու գյուղացիները շահագործողների դէմ առանձին-առանձին չեյին կարող հաջող կերպով պալքարել, վորովհետև սմբողջ աշխարհի շահագործողներն ու հակահեղափոխականները բանվորների ու գյուղացիների դէմ միացյալ կերպով են դուրս գալիս:

Թե մեր արտաքին թշնամիները և թե մեր չերկրի ներսում գտնվող թշնամիները, տեսնելով բանվորների ու գյուղացիների իշխանութիւն հաջողութիւնը, տեսնելով, վոր մենք մեր շինարարութեան բոլոր ֆրոնտներում նորանոր հաղթութիւններ ենք ձեռք բերում ու ավելի ամրանում, կրճատացնում են ատամներն ու բոլոր տեսակի կեղտոտ միջոցներով աշխատում են խանգարել մեր աշխատանքը: Նրանք լավ հասկանում են իրենց գործը և Անդրկովկասի տարբեր ազգութիւնների բանվորների ու գյուղացիների միու-

թիւնը քանդելու, նրանց միջև կապը թուլացնելու նպատակով սկսում են մութ անկյուններում քողարկված ձևով տարածել իրենց ազգայնական տեսակետները:

Նրանք նույնն են ասում, ինչ վոր առաջ, բայց վորպեսզի պարզ չլինի, թե նրանք իրենց նախկին առանձներն են կրկնում, դիմում են խորամանկութիւններին: Ուրիշակ՝ վերցնենք կուլակներին, դաշակներին և նեպմաններին. մեզնում նրանք մինչև որս կ, չխրատված իրենց նախկին փորձերից, դնում են Կարսի գրավման, սահմանների լայնացման, 6 վիլայեթների գրավման և «միացյալ Հայաստան» ստեղծելու հարցը: Կա մի այլ որինակ. դաշակներն ու բուրժուական բոլոր տիպի ինտելիգենտները, թե արտառանձանի կապիտալիստների փշրանքով պահվող իրենց փողոցային թիրթուկներում և թե մեզանում աշխատում են խաբել, պրովոկացիաներ տարածել, վոր «վրացի կոմմունիստները նացիոնալիստներ են, ազգայնականներ են, վոր այդ կոմմունիստները մտածում են միայն Վրաստանի մասին և փողի մեծ մասը ծախսում են Վրաստանի վրա ու ճնշում են հայ ժողովրդին»:

Նույնը նրանք կրկնում են Ռուսաստանի բանվորութեան հասցելին. սրանով նրանք հայ ժողովրդի բարեկամներ են ձևանում. բայց իրականում նրա թշնամիներն են, վորովհետև դրանով հանդես են բերում նախկին վոխը վրացի ժողովրդի հանդեպ ու աշխատում են թագցնել իրենց թթու նացիոնալիզմը և միևնույն ժամանակ վարկարկել Հայաստանի կոմմունիստներին, վոր իրը թե նրանք հայ բանվոր ու գյուղացու մասին չեն մտածում, վոր նրանք ոտար են հայ բանվորին ու գյուղացուն: Նույնը ասում են

Վրաստանի մենչևիկներն ու մուսավաթիստները կոմ-
մունիստների հասցեյին:

Մեր բանվորն ու գյուղացիները լավ են հասկա-
նում այդ բոլոր սուտ հեքիաթների նպատակը, նրանք
լավ իմանում են, թե ինչպես Հայաստանի, Վրաստանի
և Ադրբեջանի բանվորներն ու գյուղացիները ձեռք-
ձեռքի տված Ռուսաստանի բանվորների հետ՝ փոխա-
դարձաբար ոժտնդակում են իրար տնտեսութունը
սոցիալիստական նոր հիմքերի վրա կազմակերպելու
համար:

Մեր բանվորներն ու գյուղացիները շատ լավ
հասկանում են, վոր իրենք առանց Վրաստանի, Ադր-
բեջանի և Ռուսաստանի բանվորների չեյին կարող
իրենց տնտեսութունը բարձրացնել ու սոցիա-
լիստական շինարարության համար ստեղծել աշխարհի
նպաստավոր պայմաններ: Այսպիսով մենք տեսնում
ենք, վոր Հայաստանի կոմմունիստները Հայաստանի
բանվոր ու աշխատավոր գյուղացու ղեկավարներն
են հանդիսանում և նրանց շահերը լավ կերպով
պաշտպանում են բոլոր հարստահարութուններից ու
վտանգութուններից, վորովհետև նրանք իսկական
ինտերնացիոնալիստներ են, վորովհետև նրանք Հայաս-
տանի բանվորի ու գյուղացու շահերը կապում են
ամբողջ աշխարհի բանվորների ու գյուղացիների
շահերի հետ:

Իսկ ընդհակառակը՝ դաշնակները, մենչևիկները,
սպեցիֆիկները, ազգայնականները կռվելով Հայաս-
տանի բանվորի ու գյուղացու դեմ, պաշտպանելով
նրան շահագործողներին, միշտ հանդիսացել են հայ-
բուրժուազիայի, կուլակների, տերտերների շահերի

ու ձգտումների արտահայտիչը, լիզելով կապիտալիստա-
կան պետութունների կրոնկները. Անդրկովկասում
հանդիսացել են նրանց ձեռքին գործիք բանվորների
ու աշխատավոր գյուղացիների հեղափոխական պայ-
քարը խեղդելու համար:

Մեզանում բանվորներն ու գյուղացիները մասնա-
կցելով սոցիալիզմի կառուցման գործին, հետզհետե
ավելի խորացած կերպով ըմբռնում են մեր մեծ ու-
սույրիչների՝ Մարքսի, Ենգելսի և Լենինի գաղափար-
ները, բալչևիկյան կուսակցության ղեկավարությամբ
ավելի մեծ չեռանգով լծվում են սոցիալիստական
շինարարությանը ու վորեւորվում կոմմունիզմի գաղա-
փարներով:

Իսկ մյուս կողմից բանվորների ու աշխատավոր
գյուղացիների հակառակորդները, տնտեսության ճա-
կատում պայքարելով մեր դեմ, այդ պայքարն իրենց
կուսակցութունների միջոցով տանում են նաև կոմմու-
նիզմ-մարքսիզմ-լենինիզմի գաղափարների դեմ,
այլ կերպ ասած՝ կռիվ են տեղի ունենում պրոլետարա-
կան ինտերնացիոնալիզմի ու նացիոնալիզմի միջև,
բանվորական գաղափարախոսության ու կուլակների,
բուրժուաների և հակահեղափոխականների միջև:

Պարտված նացիոնալիզմն աշխատում է զանազան
խորամանկ ձևերով իր դռնը դուրս ցցել ու վերա-
կանգնել իր նախկին ազդեցութունը, մանավանդ մե-
զանում նացիոնալիզմը վտանգավոր է այն տեսակե-
տից, վոր նրա զարգացման համար պայքարում ունեն
վորոշ պայմաններ:

Նացիոնալիզմը մեզանում հեղափոխության իսկ
փաստով խոշոր հարված է կրել յալակյն աշխարհում

1003
14065

ված նացիոնալիզմն աշխատում է վերականգնել իր ուժերը և տարբեր ձևերով արտահայտել իրան: Մեղանում գոյութուն ունեցող կուլակը, նեպմանը, հոգևորականութունն ու ինտելիգենցիայի հակահեղափոխական շերտերը հանդիսանում են նացիոնալիզմի արտահայտիչները: Նացիոնալիստական այդ գաղափարախոսությունը ձևակերպվում է այդ շերտերի վրա հիմնվող հակահեղափոխական կուսակցությունների միջոցով: Բացի այդ հիմնական պատճառներից նաև մեր իրականության մեջ հին ազգայնական տրամադրությունների մնացորդները, ազգայնական գրականությունը նույնպես այս կամ այն կերպ ոժանդակում է նացիոնալիզմի աշխուժացմանը: Աշխուժացող նացիոնալիզմը, վորը հանդիսանում է մեր դեմ մղվող հակահեղափոխական բուրժուական տարրերի գրոշակը, աշխատում է կաթիլ առ կաթիլ հոսել դեպի մեր կյանքի տարրեր ավազանները:

Դրա համար մեր կուսակցությունը մեղանում նացիոնալիզմը համարում է ամենախոշոր վտանգ, վորի դեմ թե կուսակցական և թե անկուսակցական բանվորներն ու աշխատավոր գյուղացիներն ամենաանխնայապես պայքար պետք է մղեն՝ մեր կյանքի բոլոր ասպարեզներից նրանց դուրս մղելու համար:

Ազգայնականության դեմ պայքարելով՝ մենք հիմնական հարված հասցրած կլինենք բոլոր հակահեղափոխական կուսակցություններին ու հոսանքներին (գաշնակիզմ, սպեցիֆիզմ, տրոցկիզմ, հնչակիզմ, ռամկավարություն), վորովհետև այդ բոլոր հոսանքները մեղանում ծնվում են նացիոնալիզմից, կամ նացիոնալիստական հողի վրա փոխադրվում են իրար

ու հանդիսանում են այդ նացիոնալիստական ծառի տարրեր ճյուղերը:

Մենք արդեն ասացինք, վոր մեղանում գոյութուն ունեցող հակահեղափոխական կուսակցություններն ու հոսանքները (գաշնակիզմ, սպեցիֆիզմ, մենշևիզմ, տրոցկիզմ) ազգայնական հողի վրա պրոլետարական դիկտատուրայի պայմաններում միացյալ ֆրոնտ են կազմում բալլևիզմի դեմ պայքարելու համար: Դրա համար այդ հոսանքների դեմ պայքարելիս մեր բանվորներն ու աշխատավոր գյուղացիները ճիշտ կերպով պետք է ծանոթ լինեն այդ կուսակցությունների ու հոսանքների հակահեղափոխական ելուժյանը, վորպեսզի կարողանան նրանց դեմ հաջող կերպով պայքարել: Ինչպես մենք սկզբում ասացինք, թե գաշնակիզմը, թե սպեցիֆիզմը, լերկուան հլ ազգայնականության ծնունդ են: Գաշնակիզմն ավելի կոպիտ, «փափախավոր» նացիոնալիզմն է, իսկ սպեցիֆիզմն ավելի նուրբ, ուլալած ու «ցլինդրավոր» նացիոնալիզմն է, վորն իր իրական դեմքը թագցնելու համար տարիներ շարունակ ծածկվել է սոցիալիստական քողով:

Սպեցիֆիկները, ինչպես հետո մենք կտեսնենք, մեր կյանքում կատարել են նույնպես հակահեղափոխական դեր՝ լինելով գաշնակների ու հայ բուրժուազիայի ձեռքին գործիք:

Ո՛ՎՔԵՐ ԵՆ ՍՄԵՑԻՖԻԿՆԵՐԸ ՅԵՎ

Ի՞ՆՁ Ե ՍՄԵՑԻՖԻԶՄԸ:

Վերոհիշյալ հարցին լրիվ կերպով պատասխանելու համար անհրաժեշտ է մի քիչ հեռվից սկսել: 19-րդ դարի 2-րդ կեսին Անդրկովկասում զարգանում է

արդյունաբերական կապիտալիզմը. գլխավորապես Բագովում, Թիֆլիսում և մի շարք գլխավոր քաղաքներում հիմնվում են գործարաններ, առաջանում և գործարանային բանվորություն, վորը. 1900 թվականներից սկսած հեղափոխական սոցիալ-դեմոկրատիայի ղեկավարությունը սկսում և հետզհետե ավելի ուժեղ կերպով պայքար մղել ցարական պետության ու բուրժուազիայի դեմ հանուն իր տնտեսական ու քաղաքական շահերի (1900 թ. մայիսի 1-ի ցույցը, նույն թվի գործադուլը և այլն): 1900 թվին ու հետագա տարիներում բանվորները մի շարք հերոսական ցույցերի, գործադուլների միջոցով դուրս են գալիս հրապարակ ու բացարձակ կռիվ մղում ցարական ինքնակալության ու բուրժուազիայի դեմ:

Հեղափոխական սոց.-դեմոկրատիան ղեկավարում և այդ շարժումը և, անդրկովկասյան բանվորության հեղափոխական պայքարը հաջող ավարտելու համար, սերտորեն կապվում և Ռուսաստանի բանվորական հեղափոխական պայքարի հետ: Այդ պայքարի ընթացքում Անդրկովկասի տարբեր ազգությունների բանվորները հետզհետե ավելի կապվում են իրար ու իրենց պայքարը տանում են ձեռք ձեռքի տված: Հեղափոխական պայքարն ավելի մեծ թափ և ստանում 1903 թվին ու հետագա հեղափոխական տարիներում: Ցարական վոստիկանությունն ու լրտեսներն սկսում են իրենց գործը, բաղմաթիվ հեղափոխականներ բանտարկվում ու ձերբակալվում են, սակայն բանվորները, չնայած բոլոր դժվարություններին, շարունակում են իրենց գործը: Ցարական ինքնակալության ու բուրժուազիայի դեմ մղած այդ սուր պայքարի ընթացքում

մեր իրականություն մեջ նույնպես առաջանում և մտները բուրժուական համաձայնողականությունը (ոպպորտյունիզմը), վորը կեղծ սոցիալիստական լոգունդներով աշխատում և թուլացնել հայ բանվորության պայքարը, թմրացնել նրա դասակարգային գիտակցությունը ու նրան կտրել Ռուսաստանի հեղափոխական պրոլետարական շարժումից: 1903 թ. հոկտեմբերին մեջտեղ և գալիս «սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական հայ կազմակերպությունը» (այդպես էլին կոչում իրենց), վորը շնորհիվ նրան, վոր աշխատում ևր հայ բանվորական շարժումն ընդհանուր բանվորական շարժումից կտրել, դնել ազգային նեղ սահմանների մեջ, պատճառաբանելով, վոր ամեն մի ազգություն բանվորությունը գտնվում և առանձնահատուկ (սպեցիֆիկ) պայմաններում, բալլշիկներին, ընկ. Շահուլանի կողմից ստանում և սպեցիֆիկ անունը, իսկ այդ հոսանքը կոչվում և սպեցիֆիզմ:

Այսպիսով մենք տեսնում ենք, ինչպես ընկ. Կասյանն և ասում իր «Սպեցիֆիկները և սպեցիֆիզմը» գրքում, վոր «սպեցիֆիզմը ազգայնական, մեհալանական լեզվ ինքնակենսական մթածելակերպ և ու գործելակերպ՝ գունավորված դասակարգային վարգապետությամբ» (Կասյան. «Սպեցիֆիկները ու սպեցիֆիզմը»), այսինքն սպեցիֆիկներն արտահայտում են մանրբուրժուական ազգայնական ինտելիգենտական մտածելակերպը. ու այդ ուղղությամբ ևր գործում էլին, բայց թագնվում էլին սոցիալիզմի դիմակի տակ: Սպեցիֆիկներին յերբեք չի հաջողվել վերածվել մասսայական կազմակերպության, վորովհետև նրանք թե՛ իրենց տեսակետներով, թե՛ իրենց գործունեությունը

անհարապատ են չեղել բանվորությանը: Սպեցիֆիկ-ների կազմակերպութունը բաղկացած է չեղել մեծ մասամբ աշակերտներից, ուսանողներից, արհեստավոր-ներից, հայ տիրացուներից, ազգային ինտելիգենտ-ներից, վարժապետներից. սպեցիֆիկները հաջողու-թյուն չեն ունեցել բանվորական կենտրոններում, թե-և ունեցել են իրենց հատ ու կենտ կազմակերպու-թյունները Բագվում ու Թիֆլիսում: Նրանց փոքրաթիվ կազմակերպությունները գոյություն են ունեցել գլխավորապես այն դավառներում ու քաղաքներում, ուր ուժեղ է չեղել տիրացուականությունն ու ծխա-կանությունը:

ՍՊԵՑԻՖԻԿՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՅՈՒԹՅՈՒՆԸ.

Այնպիսի մի համաձայնողական կազմակերպու-թյուն, ինչպիսին է սպեցիֆիկների կազմակերպու-թյունը, պարզ է, վոր վոչ մի հեղափոխական գործու-նեյություն ունենալ չեր կարող: Յեւ իսկապես, սպե-ցիֆիկներն իրենց ամբողջ գոյության ընթացքում աշ-խատել են արգելք հանդիսանալ բանվորական հեղա-փոխական գործողություններին, նրանք կատարել են հակահեղափոխական դեր ու ծառայել հայ բուրժուա-զրաջի շահերին: Բավական է այստեղ հիշել, վոր յիբր բանվորները Բագվում ու Թիֆլիսում մասսայական գործադուլ ելին կազմակերպում, սպեցիֆիկներն այդ գործադուլները համարում էին «անարխիստական», «փասակար» ու աշխատում էին այդ գործադուլները վիժեցնել:

Սպեցիֆիկները շատ էին խոսում դասակարգա-լին պայքարի, սոցիալիզմի մասին, բայց հենց բանը

գալիս եր հեղափոխական գործին, մատը մատին չեկն խփում, անտեղի «փիլիսոփայություններ» ելին անում

1904—5 թվականների շրջանում, այն ժամանակ, յիբր հեղափոխության ալիքները բարձրանում էին, բայց չեկնեի ղեկավարում էին այդ հեղափոխական շարժումը, հայ սպեցիֆիկներն զբաղվում էին բարե-դորձական ազգային խնդիրներով: Որինակ՝ հայ-թուր-քական կոտորածի շրջանում նրանք (սպեցիֆիկները) ժողովարարություն ելին կատարում ու հայ բուրժուա-զրաջի փող մուրում, բանվորներից խմբեր կազմե-լու, նույն այդ բուրժուազրաջին պաշտպանելու նպա-տակով: Կամ հայ-թուրքական կոտորածներից հետո նույն այդ սպեցիֆիկները բուրժուազրաջի փողերով անգործ հայ բանվորներին տեղավորում էին նալթ-արդյունարերության մեջ, հայ բանվորների դասակար-գային պայքարը թուլացնելով, նրանց դասակարգային գլխավորությունը մթաղնում ու հայ բանվորների շա-հերը փողով ծախում հայ բուրժուազրաջին:

Սպեցիֆիկներն այդպես էին վարվում, վորով-հետև նրանք դասակարգային պայքար չեկին ընդու-նում, նրանք կողմնակից չեկին, վոր ազգի մեջ գոյու-թյուն ունեցող բանվոր դասակարգը պայքարի ազգի շահագործողների ու բուրժուաների դեմ. նրանք կանգ-նած էին նացիոնալիստական և վոչ թե պրոլետարա-կան հեղափոխության տեսակետի վրա: Այն ժամա-նակ, յիբր անհրաժեշտ եր ղեկավարել բանվորների հեղափոխական անմիջական պայքարը, այն ժամա-նակ, յիբր բայց չեկնեի այդ աշխատանքը կատա-րում էին, սպեցիֆիկները բանվորական մասսա-ների հետ կապ չունեցող իրենց ինտելիգենտական

փոքրաթիվ խմբակներով զբաղվում ելին «մարքսիզմի» ուսուցմասիրության, կուլտ-կրթական ազգային բարեգործական խնդիրներով: Սպեցիֆիկների գործունեությունն այդպիսով սահմանափակվել է նեղ ազգայնական բարեգործական, կուլտ-կրթական շրջանակներով:

Հեղափոխության պարտություններից հետո ցարիզմի դաժան տարիներում սպեցիֆիկների գործունեությունն ավելի ևս աննշան է լինում. հեղափոխության ու պատերազմի տարիներում սպեցիֆիկները դրական առնվում են դաշնակցականների հետ: 1918 թվին Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո «Հայաստանի կոմունիստական կուսակցություն» անվան տակ, սպեցիֆիզմը վերականգնվում է (ռեցիդիվ). Թիֆլիսում հիմնվում է նրանց կենտրոնական կոմիտեն, վորը դարձյալ զբաղվում է ազգայնական, բարեգործական խնդիրներով: Սակայն մեր կուսակցության կովկասյան յերկրային կոմիտեն բացասական վերաբերմունք է ունենում դեպի այդ կազմակերպությունը: Թուրքերի արշավանքի ժամանակ այդ կազմակերպության կենտրոնական կոմիտեն փախչում է Հյուսիսային Կովկասի հայաբնակ վայրեր՝ իր ազգայնական տիրացուական գործը շարունակելու համար: Հետագայում սպեցիֆիզմի մնացորդներն ու թափթփուկները (Բաշխի Իշխանյան, Դավիթ Անանուն), դաշնակցական Հայաստանում միանալով «անկախ սոցիալիստների» հետ, նախկին իրենց ծրագրի հիման վրա Հայաստանում հիմնում են «Հայաստանի սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական կուսակցություն» ու ձեռք-ձեռքի աված դաշնակցության հետ, պաշտպան կանգնելով դաշնակցու-

կան պետություն ու արևմտյան իմպերիալիզմին, պաշար են հայտարարում բալլևիզմի ու խորհրդային իշխանության դեմ:

Մալիսյան ապստամբությունից 18 որ հետո կենդանականում հրավիրված իրենց կոնֆերանսում «Հայաստանի սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական կուսակցության» անդամներն առանձին գոհունակություններ խոսում են այն մասին, վոր իրենք ակտիվ կերպով մասնակցել են մալիսյան ապստամբության ճնշմանը: Նրանք իրենց կոնֆերանսում ընդունած «տակտիկայի» մեջ հայտարարում են, «վոր իրենց կուսակցությունը կանգնած է միացյալ և անկախ Հայաստանի պետականության տեսակետի վրա». իսկ մենք արդեն խոսել ենք այն մասին, վոր միացյալ ու անկախ (այսինքն կախված իմպերիալիստներից) Հայաստանի լոգոենդը՝ դա հայ բուրժուազիայի լոգոենդն էր հանդիսանում: Այդ կազմակերպությունը, վորն առանց ամաչելու իրեն «սոցիալիստական» էր անվանում, բալլևիկների դեմ կովելու համար հայտարարում է Հայաստանի բոլոր հակահեղափոխական կուսակցությունների հետ «համագործակցություն» ու «համերաշխություն»:

Նա կոչ է անում կովել բալլևիկներին խորհրդային Ռուսաստանի դեմ, դաշն կռել չեվրոպական ու ամերիկյան իմպերիալիզմի հետ, վորը ըստ նրանց հազար անգամ ավելի գերազանց է, քան խորհրդային Ռուսաստանը: Կոնֆերանցիան խոսելով հարևանների մասին՝ հանդես է բերում թթու ազգայնականություն ու թշնամական վերաբերմունք դեպի հարևան ժողովուրդները:

Այսպիսով մենք տեսնում ենք՝ սպեցիֆիկյան այդ թափթփուկները սոցիալիզմի անվան տակ ծախում ելին դաշնակցական հակահեղափոխական տեսակետները, բայց ավելի ճարպիկ ու խորամանկ կերպով: Յեվ դա չերբեք զարմանալի չեւ. սպեցիֆիկներն իրենց ամբողջ գոյության ընթացքում չեղել են հայ բուրժուազիայի, Դաշնակցության գործիքը, նրա դադարաբարձության ագենտները:

ՍՊԵՑԻՖԻԿՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ՏԵՍԱ- ԿԵՏՆԵՐԸ.

Մեր մեծ ուսուցիչներ Մարքսն ու Ենգելսը «Պրոլետարներ բոլոր յերկրներն, միացե՛ք» լոգունգով սովորեցնում են, վոր ամբողջ աշխարհի բանվորների, բոլոր շահագործվողների շահերը միատեսակ են, վոր այդ շահագործվողները միայն վերջնականապես կարող են հաղթել իրենց դասակարգային թշնամիներին, չեթե միացյալ ուժերով պայքարեն նրա դեմ: Բանվորական շարժումը միացյալ ուժերով ղեկավարելու համար բալլ-սեփիկները հետևելով Մարքսի և Ենգելսի ասածներին, թե մենչեկներին, թե բուռնդիստներին դեմ պայքարելիս միշտ կանգնած են չեղել միաձուլլ ուժեղ պրոլետարական կուսակցության տեսակետի վրա: Լենինիզմի կուսակցության կազմակերպչական սկզբունքը չեղել է գեմոկրատական կենտրոնացման ռեալիտեթ: Բայլենիկները լինելով իսկական ինտերնացիոնալիստներ, պարզ է, վոր կազմակերպչական խնդիրներում ևս հանգիստանում են ինտերնացիոնալիստներ: Սպեցիֆիկները լինելով նացիոնալիստներ, կողմնակից չլի-

նելով պրոլետարիատի դասակարգային պայքարին, այդ նացիոնալիզմը հանդես են բերել նույնպես կազմակերպչական խնդիրներում: Նրանք հակառակ բալլենիկներին ասում ելին, վոր յուրաքանչյուր ազգության բանվորութուն գտնվում է առանձնահատուկ (սպեցիֆիկ) պայմաններում, ունի առանձին շահեր, դրա համար այդ բանվորութունը պետք է անջատ կերպով կազմակերպվի: Ըստ սպեցիֆիկների Ռուսաստանի սոց-դեմոկրատական բանվորական կուսակցութունը «անարխիա» չե մտցնում բանվորական շարժման մեջ, դրա համար նրանք պայքար են հայտարարում այդ սոցիալ-դեմոկրատիային: Հայ սպեցիֆիկները հրեական ազգայնական սոցիալիստներին—բուռնդիստների նման ժխտում ելին դեմոկրատական կենտրոնացման սկզբունքը և զրա փոխարեն առաջադրում ելին ֆեդերացիայի ձևը:

Շատերը կարծում են, վոր բալլենիկները և սպեցիֆիկները միայն կազմակերպչական խնդիրներում են իրարից տարբերվում. սակայն դա սխալ է, վորովհետև կազմակերպչական այն տարբերութունները, վորոնք վոյութուն ունեն բալլենիկների և սպեցիֆիկների միջև, առաջացել են զադափարական սկզբունքային տարբերութուններից: Սպեցիֆիկները վոչ միայն կազմակերպչական, նույնպես սկզբունքային, տակտիկական, բանվոր դասակարգի պայքարի մասին ունեցած իր բոլոր տեսակետներով ու իրենց գործելակերպով տարբերվել են բալլենիկներից:

Սպեցիֆիկները, ինչպես մենք տեսանք, իրականում կողմնակից չեն յեղել դասակարգային պայքարին: 1905 թվի շրջանում, յերբ ամբողջ Ռուսաստա-

նում և նույնպես անդրկովկասյան կենտրոններում բարձրացել եր հեղափոխութեան ալիքը, յիւր բաղնիքներն անմիջական կերպով ղեկավարում ելին հեղափոխական շարժումը, սպեցիֆիկներն այդ ժամանակ զբաղված ելին յերկրորդական վեճերով ու ազգային գործերով: Այդ բավական չե, պրոլետարական մասսաների հեղափոխական գործողութիւնները համարում ելին «անարխիստական» յիւլիմներ և հայ բանվորութեան զլխին տերտերական խրատներ ելին կարգում հեղ լինել, հեռու մնալ «անարխիստական հովերից»: Սպեցիֆիկները կազմակերպչական պայքարի անվան տակ միշտ կռվել են «Ռուսաստանի սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական կուսակցութեան» դեմ՝ համաձայն չլինելով հեղափոխական սոցիալ-դեմոկրատիայի հեղափոխական պայքարի, նրա տակաւիկալի սկզբունքների հետ:

Սպեցիֆիկները միեւնույն ժամանակ դեմ ելին սոցիալ-դեմոկրատիայի՝ ազգային հարցի մասին ունեցած տեսակետին, այդ ասպարիզում ղեկավարվում ելին հայ բուրժուազիայի շահերով: Այն վեճերը, վորոնք 1903 թվից տեղի ունեցին բաղնիքներին ու մենշևիկներին միջև, սպեցիֆիկները համարում ելին ավելորդ ու անտեղի վեճեր:

Սպեցիֆիկները, վորպէս մանր բուրժուական, մեջշանական, ազգայնական մտածելակերպ ու գործելակերպ, չի ունեցել մշակված ու վորոշ հետևողական տեսակետ քաղաքական այս կամ այն կարևոր խնդրի վերաբերյալ, զրա համար նա թափառել և թե բունդիզմի, թե մենշևիզմի և դաշնակիզմի ախոռներում միշտ ել մնալով վորպէս նացիոնալիզմի մի տեսակ:

ԲԱՅԼՇԵՎԻԿՆԵՐՆ ՈՒ ՍՊԵՑԻՖԻԿՆԵՐԸ.

1900 թվականից սկսված բանվորական շարժման շուրջընթաց, Անդրկովկասում ևս իր գործունեությունը ծաղկում և Ռուսաստանի սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական կուսակցությունը: Հեղափոխական սոցիալ-դեմոկրատիան կազմակերպելով անդրկովկասյան բանվորությունը՝ ղեկավարում և այդ բանվորության հեղափոխական պայքարը, այդ պայքարը կապելով Ռուսաստանի բանվորական հեղափոխական շարժման հետ: Միեւնույն ժամանակ հեղ. սոցիալ-դեմոկրատիան իր գործունեության առաջին իսկ օրից, ինչպէս մշտնապէս վաշխերում, նույնպէս և Անդրկովկասում անխնա պայքար և մղում նացիոնալիզմի դեմ: Սպեցիֆիկյան կազմակերպության առաջացման հետ միասին, բաղնիքներն անխնա պայքար են սկսում սպեցիֆիզմի դեմ: Սպեցիֆիկներն իրենց համարելով հայ բանվորության «միակ արտահայտիչները», պայքարում ելին ՌՄԴԿ կուսակցության կազմակերպությունների դեմ՝ համարելով նրանց հյուսիսից չեկած, մեր իրականության անտեղյակ մարդիկ: Սպեցիֆիզմի ամբողջ գոյությունը ընթացքում բաղնիքյան մամուլն անխնա պայքար և մղում սպեցիֆիկների դեմ: Բավական և հիշել ընկ. Շահումյանի, Կասյանի և մյուս ընկերների հոգվածներն սպեցիֆիկների մասին: Ընկ. Լենինը նույնպէս խիստ կերպով արտահայտվում և սպեցիֆիկների մասին, 1905 թվի սեպտեմբերի 7-ին ընկ. Լենինը Շվեյցարիայից մեր կուսակցության կենտրոնական կոմիտեին գրած իր նամակում սպեցիֆիկների մասին գրում և հետևյալը. «Կրկնապատիկ նախազգուշացում

և մ Զեղ «հայկական սոցիալ-դեմոկրատական ֆեդերա-
ցիայի» վերաբերմամբ: Յեթե դուք համաձայնել եք
նրա մասնակցությունը կոնֆերենցիային, ապա որ-
հասակա՞ն մի սխալ եք արել, վորպիսին, ինչ գնով ել
լինի, պետք է ուզուի: Դրանք մի գուշո՞ւ ու կենտ ժընե-
վյան կազմալուծիչներ են, վորոնք ալտուսիլ ամենա-
դատարկ բաներ են հրատարակում, առանց վորևե
լուրջ կապեր ունենալու կովկասում: Այդ բուռնության մի
գործակալություն է և ուրիշ վոչինչ, վորը հատկապես
հորինված է կովկասյան բուռնդիզմը սնուցանելու հա-
մար: Յեթե դուք թույլ տաք, վոր այդ դիրքիլը մաս-
նակցի ուղարկվան կոնֆերենցիային, աչսինքն Ռուսաս-
տանում գործող կազմակերպությունների կոնֆերեն-
ցիային, դուք սարսափելի կերպով կխայտառակվեք:
Կովկասյան ընկերները ամենքն ել դեմ են այդ գրա-
կանագետ կազմալուծիչների (այս շատերից և մ լսել)
շայկային, և մենք շուտով նրանց «Պրոլետարի» մեջ
կծվատենք: Դուք միայն տեղիք կտաք կովկասի բու-
րքներին և հաշտության ու «միավորման» փոխարեն՝
ճաշ դժոժություն կստեղծեք: Ասացեք խնդրեմ, ինչպես
կարելի է անտես անել կովկասյան միությունը, Ռու-
սաստանում աշխատող բազմաթիվ ընկերներին և բա-
րեկամանալ ժընեվյան ճահճի տականքների հետ: Ար-
տասմադին աղաչում եմ այդպես մի վարվեք»:

Ընկ. Լենինը վերոհիշյալ տողերում վարպետորեն
բնորոշում է սպեցիֆիկների կազմակերպության իս-
կական դեմքը, նրանց անվանելով «գրական կազմա-
լուծիչներ», «գիրքիլ», «կովկասյան բուռնդիզմ սնուցա-
նողներ» և այլն:

ՍՊԵՑԻՖԻԶՄԻ ՎՏԱՆԳԸ ՄԵԶԱՆՈՒՄ.

Այսպիսով մենք տեսանք, վոր բացի բայլչիկ-
ներից ու մենչիկներից գոյություն են ունեցել նաև
սպեցիֆիկները: Սպեցիֆիկյան կազմակերպությունը,
վորը ծնունդ է առել 1903 թվին, հեղափոխությունից
հետո սկսում է քայքայվել, լինում են փորձեր, ինչպես
18 ու 20 թվին, այդ կազմակերպությունը վերականգ-
նելու համար:

Ինչպես մենք տեսանք, 1920 թվին սպեցիֆիկ-
ների թափթփուկները գրկախառնված դաշնակցական-
ների հետ, կազմակերպում են «Հայաստանի սոցիալ-
դեմոկրատական բանվորական կուսակցություն», վորը
կանգնում է բացարձակորեն հակահեղափոխական
դիրքերի վրա ու պայքարում բայլչիկների դեմ: Նո-
յեմբերյան հեղափոխությունից հետո սպեցիֆիկյան
այդ կազմակերպությունը քայքայվում է, այդ կազ-
մակերպության մի շարք ղեկավարներ փախչում են
արտասահման (Բաշխի Իշխանյան), իսկ մյուս մասը
մնում է Հայաստանում և աշխատում է այս կամ այն
միջոցով պաշարել խորհրդային իշխանության դեմ,
աշխատելով սովորող չերիտասարդության տատանվող
շերտերին իրեն ազդեցությունը յանթաբեկ (ոբինակ,
մարքսիստական խմբակներ և այլն): Սակայն սպեցի-
ֆիկյան կազմակերպության կազմակերպչական փոշիա-
յումը դեռևս չի նշանակում, վոր սպեցիֆիկի մի վտանգը
մեղանում գոյություն հունի: Սպեցիֆիկի մի շարք
ոպեդիկները (վերականգնումները) 18 և 20 թվերին)
ցույց են տալիս, վոր սպեցիֆիկի վերականգնման
հնարավորությունները մեղանում գոյություն ունեն.

զրա համար կուսակցութիւնը վերջին շրջանում հատկապես ուշադրութիւն դարձնելով հակահեղափոխական հիմնական վտանգի՝ դաշնակիցմի դեմ պայքարելու խնդրի վրա, միեւնույն ժամանակ ուշադրութիւն դարձրեց սպեցիֆիկմի դեմ պայքարելու կարեւորութեան վրա:

Ներկայումս թեև սպեցիֆիկմը կազմակերպչորեն զուլութիւն չունի, սակայն սպեցիֆիկմը, վորպես ազգայնական մանր-բուրժուական գործեւակերպ, մտածեւակերպ, վորպես նացիոնալիզմի մի տեսակ՝ գոյութիւն ունի մեր չեղկրում և բոլոր միջոցներով աշխատում է իր ազդեցութիւնը տարածել: Մեր շինարարութեան ու գաղափարախոսութեան ասպարիզում վերջին տարիների ընթացքում յերևան յեկած մի շարք կոպիտ սխալները խոշոր չափով իրենց վրա կրում ելին սպեցիֆիկյան մտածեւակերպի ու գործեւակերպի ազդեցութիւնը: Վերցնենք, որինակի համար, մեր տնտեսական շինարարութեան ասպարեզը. մեր սոցիալիստական տնտեսութիւնը սերտորեն կապված է խորհրդային Միութեան սոցիալիստական տնտեսութեան հետ. մեր կուսակցութիւնը տնտեսական շինարարութեան ասպարիզում դեկավարվում է ամբողջ խորհրդային Միութեան սոցիալիստական շինարարութեան հեռանկարներով: Մենք մեր տնտեսական շինարարութեան մեջ դեկավարվելու չենք վնջ թե «ազգային փակ տնտեսութեան» լոգունգով, այլ մեր տնտեսական շինարարութիւնը տանելու չենք սոցիալիստական ԵՐՋԱՆԱԳՄԱՆ պահանջներով:

«Ազգային փակ» տնտեսութեան կողմնակիցները մեղանում, վորոնք արտահայտվում են բուրժուազիա-

յի ազգայնական տեսակետը տնտեսական շինարարութեան մասին, պահանջում են, վոր խորհրդային Հայաստան իր տնտեսական շինարարութեամբ չկապվի խորհրդային Միութեան հետ, վորպեսզի «անկախ» տնտեսութիւն ունենա. ըստ նրանց պետք է կապվենք կապիտալիստական Յեվրոպայի հետ: «Ազգային փակ» տնտեսութեան կողմնակիցները միեւնույն ժամանակ ասում են՝ խորհրդային Հայաստանը, վորպեսզի տնտեսապես անկախ լինի, նա պետք է ունենա արդյունարեւութեան բոլոր ճշուղերը, ինքը պետք է իր միջոցներով բավարարի իր բոլոր պահանջները: Մեր կուսակցութիւնը ժխտելով «ազգային փակ» տնտեսութեան տեսակետը, այս կամ այն վայրում արդյունարեւութեան այս կամ այն ճշուղերը զարգացնելու նկատի չե ունենում մեր տնտեսութեան հեռանկարները, պահանջները և հնարավորութիւնները: Յեթև Ադրբեյջանում ավելի եթան, ավելի նպատակահարմար ձեով կարելի չե ստանալ նավթը, Ադրբեյջանում զարգացնում են նավթարդյունաբերութիւնը: Յեթև Հայաստանում գոյութիւն ունեն պղնձի հանքեր, զարգացնում է պղնձի արդյունաբերութիւնը, կամ չեթև Հայաստանում ավելի եթան և լավ վորակի շինանյութեր կարելի չե ստանալ, մշակում են քարի հանքերը: Այսինքն մեր խորհրդային Միութեան ամբողջ սոցիալիստական տնտեսութիւնն աշխատում ենք ծրագրված սոցիալիզմի կառուցման պահանջները ու հեռանկարների համաձայն զարգացնել: Այդպիսով մենք տեսնում ենք՝ մեր կուսակցութիւնը տնտեսական շինարարութեան ասպարեզում ևս հանդես է գալիս, վորպես ինտերնացիոնալիզմի միակ հետեւողական կիրա-

ուղը: Տնտեսական շինարարության այդ խնտերնացիոնալիզմն ոգտակամ է տեղական քանվորութան ու աշխատավոր գյուղացիութան համար, թե՛ փաստակար: Անպայման ոգտակար է, վորովհետեւ այդ շինարարությունը բղխում է նրա դատակարգային իրական շահերից, բացի այդ, չեթե մենք, որինակի համար, նավթը մշակում ենք Բագվում և վոչ թե Հայաստանում կամ Վրաստանում, այդ նավթի մշակումը մեզ վրա ավելի եծան է նստում, մեր բանվորն ու գյուղացին իրենց արտադրանքը փոխում են մեր հարեան խորհրդային հանրապետությունների բանվորների ու գյուղացիների հետ: Դաշնակները, մենշեիկներն ու սպեցիֆիկները, վորոնք խոսում են մեր տնտեսության «անկախութան» մասին, դրանով արտահայտում է բուրժուազիայի տեսակետը, վորովհետեւ հայ բուրժուազիայի համար չերբեք ձեռնտու է այն սերտ տնտեսական կապը, վոր գոյութուն ունի խորհրդային Հայաստանի և ոմբողջ խորհրդային Միության սոցիալիստական տնտեսության միջև: Մեր տնտեսությունն անկախ է արեւմտյան կապիտալիզմից, իսկ բուրժուական այդ կուսակցությունները տնտեսական «անկախության» լոգունդի տակ թապցնում են իրենց իսկական ցանկությունները՝ մեր չերկիրը՝ դարձնելու կապիտալիստական Արեւմուտքի գաղութներից մեկը: «Փակ աղբային» տնտեսության տենդենցներ հանդես են յեկել նաեւ վերջին տարիների ընթացքում մեր շինարարության ասպարիզում: Կուսակցությունը վերջին շրջանում հայտնաբերելով մեր տնտեսական շինարարության ասպարիզում նկատվող ալգայնական սպեցիֆիկյան ձգտումները՝ շեշտեց այդ թեքումների դեմ տնխնա

պալքար մղելու անհրաժեշտության վրա: Կամ վերցընենք մեր շինարարության մի ալլ ասպարիզը՝ բնակարանային շինարարությունը մեղանում, ցույց տալու համար թե ինչպես նացիոնալիզմը, հետեապես և սպեցիֆիզմն իր անդրադարձումն է ունեցել այդ բնագավառում: Մեր բանվորներից նրանք, ովքեր տեսել են Յերևանի ու Լենինականի նոր շինած շենքերի մեծամասնությունը, Սարգարաբադի կայանը, Սանահնի բանվորական ակումբը և ալլն, առաջին իսկ հայացքից, առանց ճարտարապետական պատաստականութուն ունեցալու, կնկատեն այն նմանությունը, վոր գոյութուն ունի մեր նոր շինած շենքերի ու վանքերի, հին բերդերի միջև: Մեր վանքերն ու բերդերը շինված են յեղել հայ կալվածատերերի, իշխանների ու կրոնականների դատակարգային շահերի ու պահանջների համաձայն: Մեր չեկեղեցիները շինված են մոալ ու նեղ պատուհաններով, վեր սլացող գմբեթներով, դարպարված են խաչերով ու դանազան կրոնական քանդակներով, վորպեսզի այդ բոլորի միջոցով կարողանան ավելի լավ ազդել հավատացյալներին վրա, ցույց տալ գոյութուն չունեցող տսածու ու Բրիստոլի «գորությունը»: Մեղանում նոյեմբերյան հեղափոխությունից հետո մեր ճարտարապետները փոխանակ մեր բնակարանները կառուցելու լուսավոր, բանվորների ու գյուղացիների առողջապահական պահանջների ու դատակարգային ճաշակի համաձայն, մեր նոր բնակարանները շինել են չեկեղեցիների ձևով: Այդ ճարտարապետները մեր տնիքը շինելիս վոչ թե ղեկավարվել են հեղափոխության, այդ հեղափոխությունը կատարող նոր դատակարգի պահանջներով, ալլ

դեկավարվիլ են ազգայնական տրամադրութիւններով ու մեր բնակարանները շինել են կալվածատերերի, տերտերների ու իշխանների ճաշակի համաձայն: Այսպիսով մենք տեսնում ենք, թե նացիոնալիզմն ինչպիսի խորամանկ ձեւերով սողոսկել է մեր շինարարութեան ասպարեզը: Կարելի չէ բազմաթիւ որինականր ընել՝ ցուց տալու համար, թե ինչպէս նացիոնալիզմը տարբեր առավելներով, թագնւած կերպով աննկատիլ աշխատում է հոսել մեր կյանքի դանազան ասպարեզները և այդ նացիոնալիզմի ամենաթագնւած, ամենախորամանկ ձեւերից մեկը հանդիսանում է սպեցիֆիզմը: Սպեցիֆիզմը թագնւած ձեւով է հանդես գալիս, վորպէսզի հաջող կերպով կարողանա իր ազդեցութիւնը տարածել, վորպէսզի ավելի դժուար կերպով նկատվի:

Այսպիսով մենք տեսնում ենք՝ թե հիմա սպեցիֆիկ ներքի կազմակերպութիւնն այլևս գոյութիւն չունի, բայց սպեցիֆիզմի վտանգը, այսինքն մանր բուրժուական ինտելլիգենտական ազգայնական մտածելակերպի ու գործելակերպի վտանգն ու նրա արտահայտութիւնները մեզանում գոյութիւն ունեն: Ինչպէս մենք ասացինք, մեզանում գոյութիւն ունեն սպեցիֆիզմի վերականգնման հնարավորութիւններ (ոնցիդիլներ). դրա համար չեքք բազմաթիւ պետք է աչքաթող անել այդ ու անխնայ կերպով պետք է պաշտօնի սպեցիֆիզմի դեմ: Ամեն մի բանւորից ու աշխատավոր գյուղացուց, լինի նա կուսակցական թե անկուսակցական, պահանջվում է գոտակարգային գերակայութիւն, վորպէսզի նա կարողանա ջոկել իր դասակարգի տեսակետները իր դասակարգի հակառակորդների տեսակետներից:

Այն բանւորն ու աշխատավոր գյուղացին, վորը չի կարող պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմի, լենինիզմի տեսակետներն ու գաղափարները տարբեր բուրժուական կուսակցութիւնների, նացիոնալիստների, սպեցիֆիկների տեսակետներից, հեշտութեամբ կարող է բնական իր հակառակորդների ազդեցութեան տակ: Իսկ այդ հակառակորդները դեռևս իրենց դասակարգային շահերը լավ չգիտակցող բանւորներն ու գյուղացիներն հեշտութեամբ խաբելու համար միջտեղ են գալիս թագնւած կերպով:

Սպեցիֆիկների մասին մեզանում տարածված են չեղիլ դանազան սխալ տեղեկութիւններ այն ուղղութեամբ, վոր իբր թե սպեցիֆիկները չեղել են նույն բալչիկները, միայն կազմակերպչական խնդիրներում են տարբերվիլ բալչիկներից: Այդ տեսակետն սխալ է, վորովհետեւ մենք քննութեան չենթարկելով սպեցիֆիկների ամբողջ պատմութիւնն ու գործունեութիւնը, տեսանք, վոր սպեցիֆիկները վոչ միայն կազմակերպչական, այլ բոլոր հիմնական խնդիրներում տարբերվել են բալչիկներից, ու բալչիկների ու սպեցիֆիկների միջև վոչ մի կազմակերպչական ու գաղափարական կապակցութիւն գոյութիւն չի ունեցիլ: Բալչիկները միշտ պաշտօնել են սպեցիֆիկների դեմ: Սպեցիֆիզմի դեմ հաջող պայքարելու համար անհրաժեշտ է՝ մեր բանւորներն ու աշխատավոր գյուղացիները ճիշտ պատկերացում ունենան նրա ելութեան, նրա անցյալի ու նրա հակահեղափոխական գործունեութեան մասին:

Ինչպէս միքանի անգամ ստել ենք, դաշնակիզմ, սպեցիֆիզմ, մենչիկիզմ, արոցկիզմ ու բոլոր տիպի

հակահեղափոխական հոսանքներն ու կուսակցությունները մեր պայմաններում գաղափարապես ու կազմակերպչորեն միաձուլվելով ու փոխադրելով իրար վրա, նացիոնալիզմի դրոշի տակ կազմում են միացյալ ֆրոնտ, թե կազմակերպչորեն և թե գաղափարապես պայքարում են բալլչեիզմի, պրոլետարական ինտեր-նացիոնալի դեմ: Մեզանում տարվող բոլոր աշխատանքները, թե տնտեսական շինարարության, թե կուլտուրական շինարարության, թե գաղափարական պայքարի ասպարիզում, հետապնդելով սոցիալիզմի կառուցման հիմնական նպատակը, միևնույն ժամանակ պետք է ուղղվեն նացիոնալիզմի ու նրա տարբեր տեսակների դեմ: Թե մեր տնտեսական շինարարության, թե մեր մամուլի և թե մեր գաղափարական բոլոր առօրյա ու հիմնական աշխատանքների ընթացքում պետք է անխնա ու սխտեմատիկ պայքար մղել նացիոնալիզմի դեմ, լինել վոչ թե պաշտպանվողի, այլ հարձակվողի դերում: Բալլչեիկյան ամուր ցեմենտով ծածկել այն բոլոր ձեղքերը, վորտեղից նացիոնալիզմն աննկատելի կերպով կաթիլ առ կաթիլ աշխատում և հոգիլ մեր կյանքի տարրեր ավազանները:

Կոմմունիստական կուրակցության անշեղ զեկավարությամբ նացիոնալիզմի ու հակահեղափոխական կուսակցությունների դեմ մղված այդ պայքարին լայն կերպով պետք է մասնակից դարձնել մեր բանվորական մասսաներին ու աշխատավոր գյուղացիությունը, խորհրդային ինտելիգենցիային ու կոմմունիստական չեքիստապարզությունը:

Մեր բանվորական ու աշխատավորական լայն մասսաներին մասնակից դարձնելով նացիոնալիզմի դեմ մղվող բալլչեիկյան պայքարին, հնարավոր կլինի ավելի հաջող ու ավելի ամուր հիմքերի վրա կազմակերպել այդ մասսաների ինտերնացիոնալիստական դաստիարակության գործը:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0184353

9170 12 1117.